

SPOROČILO KOMISIJE

Predstavitev posodobitve večletnega izvedbenega načrta za vzpostavitev evropskega okolja enotnega okenca za pomorski sektor za leto 2024

(C/2024/6300)

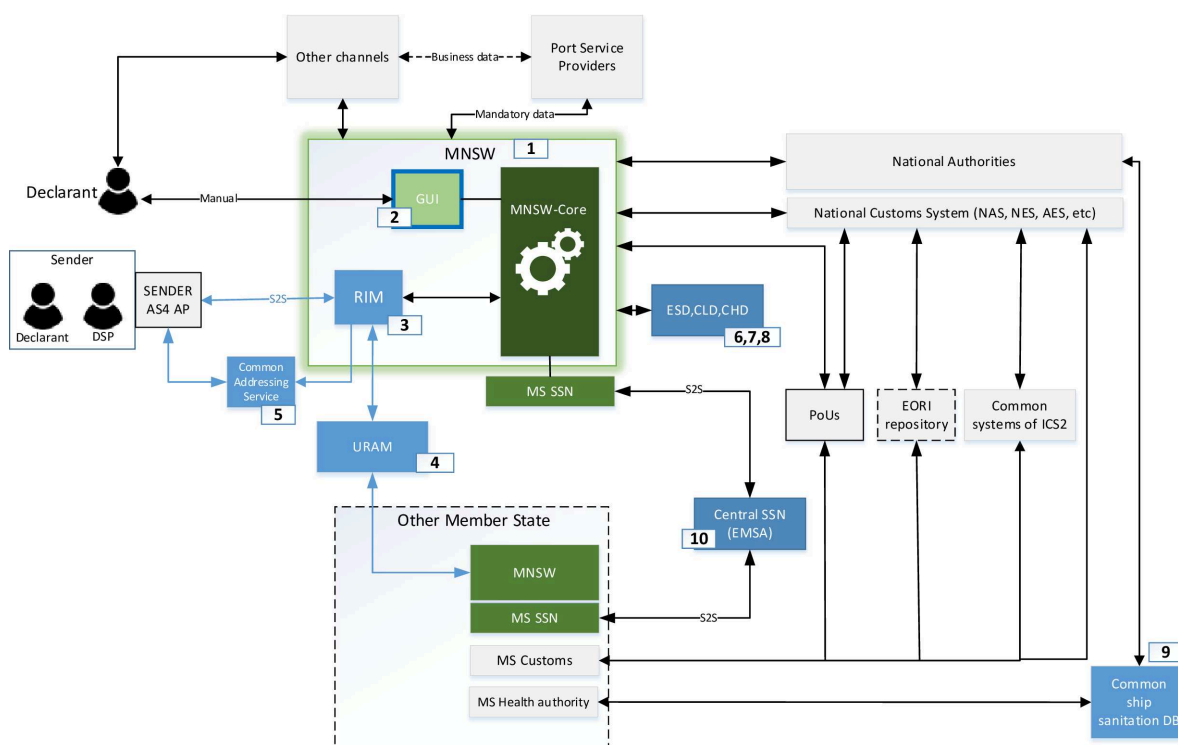
1. Ozadje

Uredba o evropskem okolju enotnega okenca za pomorski sektor ⁽¹⁾ temelji na obstoječi mreži nacionalnih enotnih okenc za pomorski sektor in določa skupno in interoperabilno okolje, v katerem lahko ladje sporočajo informacije obali med postankom v pristanišču. Z Uredbo je Komisija pooblaščen za pripravo standardiziranega nabora podatkov, ki zajemajo vse obveznosti poročanja, ter razvoj in vzdrževanje skupnih vmesnikov in storitev za nacionalna enotna okenca za pomorski sektor. Uredba se bo uporabljala od 15. avgusta 2025. Ta večletni izvedbeni načrt se po ustreznih posvetovanjih z nacionalnimi strokovnjaki vsako leto posodobi v skladu s členom 19 uredbe o evropskem okolju enotnega okenca za pomorski sektor. Komisija je prvo različico tega dokumenta sprejela leta 2021 ⁽²⁾ in jo posodobila leta 2023 ⁽³⁾.

2. Arhitektura IT evropskega okolja enotnega okenca za pomorski sektor

Evropsko okolje enotnega okenca za pomorski sektor je decentralizirano okolje, ki temelji na mreži nacionalnih enotnih okenc za pomorski sektor. Vsako od nacionalnih enotnih okenc za pomorski sektor določa: (i) harmoniziran vmesniški modul za poročanje, namenjen komunikaciji med sistemi; in (ii) grafični uporabniški vmesnik za komunikacijo med uporabnikom in sistemom za izpolnjevanje obveznosti poročanja deklarantov. Okolje dopolnjujejo skupne storitve, kot so: (i) sistem za register uporabnikov in upravljanje dostopa v evropskem okolju enotnega okenca za pomorski sektor; (ii) skupne podatkovne zbirke in (iii) skupna storitev naslavljanja.

Arhitektura evropskega okolja enotnega okenca za pomorski sektor na visoki ravni okrog enega nacionalnega enotnega okenca za pomorski sektor

Zgornja slika prikazuje arhitekturo evropskega okolja enotnega okenca za pomorski sektor na visoki ravni z vidika države članice, vključno z interakcijami nacionalnega enotnega okenca za pomorski sektor z deklaranti, ponudniki podatkovnih storitev in sistemi organov držav članic.

⁽¹⁾ UL L 198, 25.7.2019, str. 64.

⁽²⁾ UL C 299, 27.7.2021, str. 3.

⁽³⁾ UL C, C/2023/100, 6.10.2023.

Komponente so navedene v nadaljevanju:

Element	Opis	Členi
1	Nacionalno enotno okence za pomorski sektor (MNSW)	Člen 2(3)
2	Grafični uporabniški vmesnik (GUI)	Člena 2(9), 6(4)
3	Vmesniški modul za poročanje (RIM)	Člena 2(4), 6(1)
4	Register uporabnikov in upravljanje dostopa (URAM)	Člen 12(1), (2) in (3)
5	Skupna storitev naslavljanja (CAS)	Člen 2(10)
6	Ladijska podatkovna zbirka evropskega okolja enotnega okenca za pomorski sektor (EMSWe)	Člen 14
7	Skupna podatkovna zbirka o lokacijah (CLD)	Člen 15
8	Skupna podatkovna zbirka Hazmat (CHD)	Člen 16
9	Skupna podatkovna zbirka ladijskih sanitarnih podatkov (SSD)	Člen 17
10	Sistem SafeSeaNet (SSN) (nacionalni sistem SafeSeaNet in centralni sistem SafeSeaNet)	Člen 8(4)

3. Sprejeta sekundarna zakonodaja

Komisija je doslej sprejela naslednje sekundarne akte:

- Delegirano uredbo (EU) 2023/205 ⁽⁴⁾ o določitvi nabora podatkov evropskega okolja enotnega okenca za pomorski sektor;
- Izvedbeno uredbo (EU) 2023/204 ⁽⁵⁾, ki vsebuje prvi nabor specifikacij in pravil za harmonizirane vidike nacionalnih enotnih okenc za pomorski sektor ter za tri skupne podatkovne zbirke v okviru evropskega okolja enotnega okenca za pomorski sektor ⁽⁶⁾;
- Izvedbeno uredbo (EU) 2023/2790 ⁽⁷⁾ o določitvi specifikacij za harmoniziran vmesniški modul za poročanje in sistem za register uporabnikov in upravljanje dostopa.

Ti trije sekundarni akti naj bi bili sprejeti do 15. avgusta 2021. Vendar se je ta rok izkazal za nedosegljivega zaradi več dejavnikov, kot sta pandemija COVID-19 in večja tehnična kompleksnost, ki zahteva obsežno posvetovanje s strokovnjaki držav članic. Zato je bil zadnji akt sprejet 14. decembra 2023. Da pa bi pospešila izvajanje uredbe o evropskem okolju enotnega okenca za pomorski sektor, je Komisija ob podpori Evropske agencije za pomorsko varnost (EMSA) ter v tesnem sodelovanju z državami članicami in sektorjem že pred sprejetjem zgoraj navedene sekundarne zakonodaje začela pripravljati glavne skupne komponente (harmoniziran vmesniški modul za poročanje ter register uporabnikov in upravljanje dostopa) in vodnik za posamezna sporočila (za podrobnosti glej poglavje 5).

Načrtovani so še drugi sekundarni akti:

- posodobitev nabora podatkov evropskega okolja enotnega okenca za pomorski sektor ⁽⁸⁾ (načrtovana za leto 2024);
- določitev specifikacij skupne storitve naslavljanja (načrtovana za leto 2025);
- določitev specifikacij skupne podatkovne zbirke ladijskih sanitarnih podatkov (načrtovana za leto 2025);

⁽⁴⁾ UL L 33, 3.2.2023, str. 24.

⁽⁵⁾ UL L 33, 3.2.2023, str. 1.

⁽⁶⁾ Predloge preglednic iz Priloge I k Izvedbeni uredbi (EU) 2023/204 pripravlja Evropska agencija za pomorsko varnost (EMSA) in bodo predvidoma na voljo do tretjega četrtletja 2024.

⁽⁷⁾ UL L, 2023/2790, 18.12.2023.

⁽⁸⁾ Komisija ob tehnični podpori Evropske agencije za pomorsko varnost redno posodablja nabor podatkov evropskega okolja enotnega okenca za pomorski sektor v skladu s členom 3(3).

- priprava seznama relevantnih informacij, ki jih je treba ponovno uporabiti in dati na voljo za naknadni postanek v pristanišču (se še določi) ⁽⁹⁾.

4. Strategija udejstvovanja deležnikov

Komisija je leta 2023 ustanovila strokovno skupino, tj. usklajevalno skupino za evropsko okolje enotnega okenca za pomorski sektor (v nadaljnjem besedilu: usklajevalna skupina), da bi omogočila pregledno in pravočasno posvetovanje s strokovnjaki iz držav članic in poslovno skupnostjo. Člani usklajevalne skupine so nacionalni koordinatorji evropskega okolja enotnega okenca za pomorski sektor, kot je določeno v členu 18 uredbe o evropskem okolju enotnega okenca za pomorski sektor. V skupino so kot opazovalci povabljeni tudi glavna panožna združenja. Ta strokovna skupina se redno sestaja in Komisiji omogoča spremljanje razvoja dogodkov in razpravo o napredku. V njej lahko države članice tudi izmenjujejo najboljše prakse.

Ker uredba o evropskem okolju enotnega okenca za pomorski sektor zajema več carinskih vstopno-izstopnih formalnosti, se Komisija na skupnih sestankih pogosto posvetuje tudi s strokovnimi skupinami za carino, kot sta skupina za usklajevanje elektronskega carinjenja in/ali poslovna skupina za carino (kot jo upravlja GD TAXUD).

Za zagotovitev stalne medsebojne povezanosti in interoperabilnosti med evropskim okoljem enotnega okenca za pomorski sektor ter sistemom Unije za izmenjavo pomorskih informacij (SafeSeaNet) Komisija obvešča tudi usmerjevalno skupino na visoki ravni za upravljanje digitalnega pomorskega sistema in storitev, ki je pristojna za vse spremembe sistema SafeSeaNet.

5. Časovnica za razvoj in preskušanje skupnih komponent in storitev

Vmesniški modul za poročanje

Po objavi različice 1.0 avgusta 2022 je bila decembra 2023 objavljena posodobljena različica 3.0 vmesniškega modula za poročanje. Ta posodobljena različica 3.0 je vključevala dodatne funkcionalnosti in zagotovila usklajenost s specifikacijami za vmesniški modul za poročanje iz Izvedbene uredbe (EU) 2023/2790. Države članice so imele na voljo vso dokumentacijo, potrebno za integracijo v njihovo nacionalno enotno okence za pomorski sektor. Države članice bi morale ob podpori Komisije najprej izvesti preskuse skladnosti, da bi preverile, ali je bil vmesniški modul za poročanje pravilno vključen v nacionalno enotno okence za pomorski sektor. Nato bi morale izvesti preskuse in zagotoviti potrebno povezovanje z drugimi zadevnimi organi. Končno bi morale skupaj z deležniki iz sektorja preskusiti povezave in postopke svojega celotnega nacionalnega enotnega okenca za pomorski sektor.

EMSA je za dopolnitev delovanja vmesniškega modula za poročanje v tesnem sodelovanju s Komisijo, sektorjem pomorskega prevoza blaga in državami članicami decembra 2023 pripravila vodnik za posamezna sporočila in ga dala na voljo državam članicam. Vodnik za posamezna sporočila opisuje sporočila (formalnosti in odzive), ki naj si jih pošiljatelji in nacionalna enotna okence za pomorski sektor izmenjujejo prek vmesniškega modula za poročanje, kot zahteva člen 2 Izvedbene uredbe (EU) 2023/2790. Od takrat je EMSA vodnik za posamezna sporočila dodatno izpopolnila in razvija tehnično predstavitev formalnosti in odgovorov navedenega vodnika (datoteke o opredelitvi sheme XML – XSD). Pričakuje se, da bo Komisija v sodelovanju z EMSA konec tretjega četrtletja 2024 objavila tudi vodnik za posamezna sporočila s tehničnimi specifikacijami sporočil za uporabo v sektorju in ga redno vzdrževala.

Sistem za register uporabnikov in upravljanje dostopa v evropskem okolju enotnega okenca za pomorski sektor

Komisija je decembra 2023 skupaj z vmesniškim modulom za poročanje vzpostavila in dala na voljo skupni sistem za register uporabnikov in upravljanje dostopa, da bi olajšala avtentikacijo pošiljateljev (deklarantov in ponudnikov podatkovnih storitev), ki se povezujejo z vmesniškim modulom države članice za poročanje. Osrednje storitve registra uporabnikov in upravljanja dostopa so državam članicam na voljo v okolju za preskušanje skladnosti, da lahko izvajajo preskuse integracije za povezave in interakcije med svojimi vmesniškimi moduli za poročanje in storitvami registra uporabnikov in upravljanja dostopa. Države članice bodo avtentikacijo v svojem grafičnem uporabniškem vmesniku upravljele v skladu s pravili iz Uredbe (EU) št. 910/2014 o elektronski identifikaciji in storitvah zaupanja za elektronske transakcije na notranjem trgu ⁽¹⁰⁾.

⁽⁹⁾ EMSA bo izvedla študijo izvedljivosti za opredelitev podatkovnih elementov za morebitno ponovno uporabo, pri čemer bo upoštevala vse omejitve in pogoje, ki jih določajo temeljna zakonodaja in pravila o varstvu osebnih in poslovno občutljivih podatkov. Ko bodo ti podatki opredeljeni, bo morda treba posodobiti sistem SafeSeaNet, njegove mehanizme za izmenjavo podatkov in vmesnike (vključno s potrebnimi varnostnimi ukrepi in dokumentacijo), da se omogoči širša ponovna uporaba in izmenjava podatkov med nacionalnimi enotnimi okenci za pomorski sektor.

⁽¹⁰⁾ UL L 257, 28.8.2014, str. 73.

Skupna storitev naslavljanja

Specifikacije za skupno storitev naslavljanja, ki jih zahteva člen 13(2) uredbe o evropskem okolju enotnega okenca za pomorski sektor, bodo predvidoma sprejete do konca leta 2024. Razvoj te storitve naj bi se začel, ko bo vmesniški modul za poročanje v celoti izveden.

Zbirke podatkov

Kot je načrtovano, EMSA trenutno razvija ladijsko podatkovno zbirko evropskega okolja enotnega okenca za pomorski sektor, skupno podatkovno zbirko o lokacijah in skupno podatkovno zbirko Hazmat. EMSA je dokončala in maja 2024 javno objavila vodnik za sistemske vmesnike (System Interface Guide) ⁽¹⁾, tj. vodnik po vseh treh podatkovnih zbirkah. Razvoj podatkovnih zbirk naj bi se zaključil konec tretjega četrtletja 2024, ko bo EMSA pripravljena na izvedbo zagonskih preskusov z državami članicami.

Izvajanje podatkovne zbirke ladijskih sanitarnih podatkov je še vedno v fazi načrtovanja, priprava njenih specifikacij pa se bo predvidoma začela leta 2025. Ko bo ta podatkovna zbirka na voljo, jo bodo pristojni zdravstveni organi držav članic uporabljali za izmenjavo podatkov v zaledni službi nacionalnega enotnega okenca za pomorski sektor.

Podrobna časovnica

Skupne komponente in storitve	Status	Izhodiščni scenarij									
		2024		2025				2026			
		Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
Vmesniški modul za poročanje											
Vmesniški modul za poročanje, verzija 2.0, s potrjevanjem pošiljatelja	zaključen										
Vmesniški modul za poročanje, verzija 3.0, s sintaktičnim potrjevanjem ⁽¹⁾	zaključen										
Vmesniški modul za poročanje, verzija 3.1, z izboljšanim semantičnim potrjevanjem		X									
Vodnik za posamezna sporočila, verzija 1.0, in sheme sporočil		X									
(*) Vključevanje in preskušanje DČ		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Register uporabnikov in upravljanje dostopa											
Centralna storitev za avtentikacijo	zaključen										
Centralni register	zaključen										
(*) Integracija z vmesniškimi moduli držav članic za poročanje ⁽²⁾		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Skupna storitev naslavljanja											
Vzpostavitev centralnih vozlišč			X	X							
(*) Vključevanje in preskušanje DČ				X	X	X	X	X	X	X	X
Ladijska podatkovna zbirka evropskega okolja enotnega okenca za pomorski sektor											
Nabor referenčnih podatkov in vodnik za sistemske vmesnike	zaključen										
Razvoj centralne podatkovne zbirke		X									
(*) Integracija v sisteme držav članic		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X

⁽¹⁾ <http://emswe-db-sig.emsa.europa.eu/>.

Skupne komponente in storitve		Status	Izhodišni scenarij									
			2024		2025				2026			
			Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
	Zagonski preskusi			X	X	X	X	X	X	X	X	X
Skupna podatkovna zbirka o lokacijah												
Nabor referenčnih podatkov in vodnik za sistemske vmesnike		zaključen										
Razvoj centralne podatkovne zbirke			X									
(*) Integracija v sisteme držav članic			X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
	Zagonski preskusi			X	X	X	X	X	X	X	X	X
Skupna podatkovna zbirka Hazmat												
Nabor referenčnih podatkov in vodnik za sistemske vmesnike		zaključen										
Razvoj centralne podatkovne zbirke			X									
(*) Integracija v sisteme držav članic			X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
	Zagonski preskusi			X	X	X	X	X	X	X	X	X

- (*) Dejavnosti integracije in preskušanja skladnosti skupnih komponent in osrednjih storitev so odvisne od razpoložljivosti posamezne države članice in nacionalnega načrtovanja.
- (¹) Vmesniški modul za poročanje, pripravljen v skladu s specifikacijami zanj.
- (²) Osrednje storitve registra uporabnikov in upravljanja dostopa bodo na voljo v okviru preverjanja sprejemljivosti med integracijo vmesniškega modula držav članic za poročanje. Po preskušanju bodo v proizvodnem okolju na voljo storitve registra uporabnikov in upravljanja dostopa.

6. Uporaba uredbe

Prizadevanja Komisija so se nadaljevala v skladu s posodobitvijo večletnega izvedbenega načrta za leto 2023 (¹²) **zlasti na treh področjih:** (i) sprejetje specifikacij za vmesniški modul za poročanje ter register uporabnikov in upravljanje dostopa; (ii) objava različice 3.0 vmesniškega modula za poročanje in (iii) razpoložljivosti storitev registra uporabnikov in upravljanja dostopa, da se omogoči začetek izvajanja na nacionalni ravni.

Kar zadeva Komisijo, je **od druge polovice leta 2024** na voljo preskušanje skupnih komponent in osrednjih storitev (ki zaenkrat ne vključujejo skupne podatkovne zbirke ladijskih sanitarnih podatkov in skupne storitve naslavljanja) s sistemi držav članic, ki se bo izvajalo glede na razpoložljivost in pripravljenost držav članic.

Kar zadeva **države članice**, so nekatere **postopoma začele** izvajati dejavnosti, za katere so odgovorne, druge pa napredujejo počasneje, kot je bilo prvotno načrtovano, tudi zaradi zgoraj opisanih zamud. Pričakuje se, da izvajanje med državami članicami ne bo sinhronizirano in se bo predvidoma izvajalo v obdobju do 18 mesecev od datuma začetka uporabe, določenega v uredbi o evropskem okolju enotnega okenca za pomorski sektor, tj. 15. avgusta 2025. Komisija bo še naprej spremljala izvajanje Uredbe s pomočjo raziskav in tesnega sodelovanja z nacionalnimi koordinatorji. Pravo tako bo države članice podpirala na tehnični in poslovni ravni, da bi zagotovila pravilno in hitro integracijo ter preizkušanje skupnih komponent in osrednjih storitev v vseh nacionalnih enotnih okencih za pomorski sektor.

(¹²) UL C, C/2023/100, 6.10.2023.